

Kompetencije odgojitelja za učinkovito upravljanje problemnim situacijama

UDK: 371.13:37.06:373.2

Prethodno priopćenje

Primljeno: 10. 11. 2012.

Dr. sc. Nevenka Modrić¹

Dječji vrtić *Grigor Vitez*, Samobor

nmodric@net.hr

Sažetak

Socijalna kompetencija odgojitelja uključuje neka znanja i vještine važne za učinkovito upravljanje problemnim situacijama u dječjem vrtiću. U ovom istraživanju glavni cilj je bio ispitati stavove odgojitelja prema nekim specifičnim znanjima i vještinama koje su važne za svakodnevni rad odgojitelja, osobito za upravljanje problemnim situacijama. Zanimalo nas je koliko ta znanja i vještine odgojitelji procjenjuju važnima za rad i koliko su istima ovladali. Specifični pak cilj odnosio se na pitanje: Razlikuju li se procjene odgojitelja koji su bili uključeni u edukaciju Upravljanje problemnim situacijama (UPS edukacija) od odgojitelja koji nisu bili uključeni. Uzorak čini 155 odgojitelja od

¹ Nevenka Modrić je stručna suradnica, savjetnica i vanjska suradnica Učiteljskog fakulteta u Zagrebu. Diplomirala je i doktorirala na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Autorica je Modela upravljanja problemnim situacijama (UPS modela), metode UPS i više didaktičkih sredstava od kojih jedno, figura čovjeka (prije lutka vodič), ima status patenta. Napisala je stručnu i jednu znanstvenu knjigu (u tisku). Jedna je od autorica u tri knjige. Bavi se vrednovanjem učinkovitosti različitih modela upravljanja problemnim situacijama te devetnaest godina vodi treninge socijalnih vještina.

190 ispitanih u pet dječjih vrtića u Zagrebu i Samoboru primjenom Upitnika o znanjima i vještinama odgojitelja. Rezultati istraživanja pokazuju kako ne postoji statistički značajna razlika u procjeni važnosti znanja i vještina odgojitelja koji su završili UPS edukaciju od onih koji nisu. Međutim, postoji statistički značajna razlika u samoprocjeni koliko su ovladali tim znanjima i vještinama, u smjeru veće kompetencije odgojitelja koji su završili UPS edukaciju. Takav rezultat može se objasniti obrazovnim razlikama odgojitelja nastalim po završetku UPS edukacije. Praktična primjena rezultata istraživanja može se ogleđati u sadržaju i načinu individualnog stručnog usavršavanja odgojitelja.

Ključne riječi: znanja, vještine, odgojitelj, upravljanje problemnim situacijama, socijalna kompetencija

Uvod

U predškolskim ustanovama se očekuje kompetentnost odgojitelja u radu s djecom. U literaturi je moguće naći različita određenja pojma kompetencija. U velikom rječniku hrvatskoga jezika Anić (2003., 596) kompetenciju definira kao „priznatu stručnost, sposobnost kojom netko raspolaže“. U Leksikonu temeljnih pedagojskih pojmova Mijatović (2000., 158) kompetenciju tumači kao „osobnu sposobnost da se čini, izvodi, upravlja ili djeluje na razini određenog znanja, umijeća i sposobnosti, što osoba može dokazati na formalni i neformalni način“. Nadalje, on smatra da je pedagoška kompetentnost „profesionalna mjerodavnost visoke stručne razine, u smislu kvalitetne pedagoške izobrazbenosti i osposobljenosti učiteljstva. Osposobljenost i ovlaštenje učitelja za odgojni i obrazovni rad stečeno je pedagoškom izobrazbom i stalnim pedagoškim usavršavanjem. Pedagoška kompetentnost je suprotnost pedagoškom voluntarizmu, improvizacijama i neprofesionalizmu, a upotrebljava se i kao sinonim za pedagoški profesionalizam“ (Mijatović, 2000., 158).

Kompetentan odgojitelj za rad s djecom, prema Žižak (1997.) je onaj koji doživljava svoja znanja, vještine i osobne karakteristike integrirane tako da mu pružaju snažan osjećaj moći, sposobnosti i znanja kako raditi s djecom. Dakle, profesionalna kompetencija odgojitelja uključuje osim određenih znanja, sposobnosti i osobnost odgojitelja. Autorica pojašnjava da znanja obuhvaćaju znanja o djeci, njihovu razvoju i potrebama kao i sva druga znanja stečena njihovim obrazovanjem. Vještine obuhvaćaju specifične manipulativne motoričke i verbalne sposobnosti uključujući sposobnosti uspješnog komuniciranja i održavanja odnosa s djecom i odraslim osobama u svom profesionalnom okruženju. Osobnost su svi potencijali osobe (izgled, osobine ličnosti, talenti, životna iskustva) koje ona posjeduje i integrirano sa svojim